

# Sēklaudzēšanas AKTUALITĀTES

**Šogad sēklaudzēšanas sējumauku apskatēm 118 sēklaudzētāji ir pieteikuši vairāk nekā 830 sēklu laukus 9200 ha platībā, kas ir vairāk nekā iepriekšējos četros gados.**



Baltijas valstīm, lai nepieļautu vējauzas izplatību, ir stingrākas prasības sēklu sertifikācijā.

FOTO: MĀRA BERZINA

loga iespējas (šķirnes, kas ir reģistrētas ES kopējā augu šķirņu katalogā no jebkuras ES dalībvalsts, var bez papildu pārbaudēm audzēt un tirgot jebkurā citā ES valstī). Lielāko vasaras miežu sēklaudzēšanas platību aizņem šķirne 'Propino' – 319 ha, nākamais ir mūsu pašu 'Ansis' – 132 ha. Vasaras miežu sēklu izaudzēt ir pieteicies 31 sēklaudzētājs.

Vasaras kviešus ir plānots pavairot 1175 ha platībā. Vasaras kviešiem pavairošanai ir pieteiktas 11 šķirnes, no tām septiņas ir iekļautas Latvijas augu šķirņu katalogā. Vispopulārākās vasaras kviešu šķirnes ir 'Taifun' – 216 ha, 'Zebra' – 175 ha un 'Hamlet' – 153 ha.

Četras auzu šķirnes plānots pavairot 330 ha platībā, vispopulārākā šķirne ir mūsu pašu 'Laima' – 149 ha.

## Pārliecinieties par šķirnes ziemcietību

No ziemāju labībām vislielāko apjomu aizņem ziemas kvieši – vairāk nekā 3400 ha. Šai sugai plānots pavairot 19 šķirnes, no kurām tikai 10 ir pārbaudītas un atzītas par atbilstošām Latvijas apstākļiem, ierakstot tās Latvijas augu šķirņu katalogā. Pārējās pavairotās šķirnes ir no ES kopējā augu šķirņu kataloga, bet tikai četras no tām ir bijušas oficiālajos izmēģinājumos, bet piecām nav veikti oficiāli izmēģinājumi par to piemērotību Latvijas sarežģītajiem ziemšanas apstākļiem. Ņemot vērā, ka šīs šķirnes pārsvarā nāk no Vācijas, kur klimatiskie apstākļi būtiski atšķiras no Latvijas, saimnieki ļoti riskē, iegādājoties tādas ziemāju šķirnes, kurām nav vairākus gadus pārbaudīta ziemcietība Latvijas apstākļos. Vislielākie ziemas kviešu sēklu lauki ir šķirnei 'Skagen' – 1130 ha, otrajā vietā – mūsu pašu 'Fredis' – 490 ha.

Faktiski izzūd mūsu tradicionālā kultūra rudzi – sēklu lauki aizņem vairs tikai 25 ha, no tiem mūsu šķirne 'Kaupo' tikai 10 ha platībā ar ļoti augstas sēklu kategorijas sēklu.

Stiebrzāļu sēklu lauki aizņem 1711 ha, kas 20 gadu periodā ir otrs augstākais rādītājs, tāda pati platība bija tikai 2008. gadā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ļoti būtiski platība ir palielinājusies timotiņam – sēklu lauki palielinājušies par 160 ha – un sarkanajai auzenei – par 70 ha. No sēklaudzēšanas sējumiem ir pazudusi pļavas skarene.

Tauriņziežiem sēklu lauku platības ir lielākas pēdējo desmit gadu laikā un aizņem 520 ha, no tiem tradicionāli lielākā platība ir sarkanajam aboliņam – 470 ha.

## Uzmanieties no vējauzas!

Pieņemot un apstrādājot pieteikumus sēklaudzēšanas lauku apskatēm, dienestam nākas saskarties ar vairākām problēmām, kas apgrūrina darbu un rada nevajadzīgas stresa situācijas periodā, kad jau būtu jāveic lauku apskates. Tās galvenokārt saistītas ar nepilnīgiem vai neatbilstošiem izsētās sēklas kvalitāti apliecinājumiem dokumentiem.

Galvenais izsētās sēklas kvalitāti apliecinātais dokuments ir sēklas saiņojuma etiķete (ja sēkla ir iepirkta) vai pat marķējums uz maisa. Saimniekiem jāatceras, ka pirms maisu iznīcināšanas ir jānoņem un jāsauglabā šīs saiņojuma etiķetes – īpaši ziemājiem, jo sējas laikā par to gadās aizmirst. Turklāt jāņem vērā, ka labību sēklām, kas atvestas no citām ES dalībvalstīm, jābūt ne tikai etiķetei, bet arī dokumentiem, kas apliecina, ka laboratorijā ir veiktas papildu pārbaudes par vējauzu sēklu klātbūtni sēklu partijā.

Baltijas valstīm, lai nepieļautu vējauzas izplatību, ir stingrākas prasības sēklu sertifikācijā nekā vairākumam citu ES dalībvalstu, kur vējauzu sēklu klātbūtne sēklu partijā ir pieļaujama. Sēklu pircējiem pērkot no citas ES dalībvalsts ievestas sēklas, jau pašiem pirkšanas brīdī būtu jāinteresējas par dokumentiem, kas apliecina, ka vējauzas nav konstatētas 3 kg labību sēklu paraugā vai 1 kg sēklu paraugā un lauku apskates veikšanas laikā.

Pēdējos gados vairākkārt nācies sastapties ar situācijām, kad sēklaudzētājs no citas ES valsts ir iegādājies sēklas materiālu, kas nav paredzēts pavairošanai (šķirne vēl nav iekļauta ES kopējā katalogā un sēklas materiālu ar īpašu savas valsts atļauju izplata izmēģinājumu veikšanai) vai sēklu saiņojumu marķējuma vizuālais izskats un tajā norādītā informācija neatbilst ES dalībvalstīs pieņemtajām prasībām.

Ja sēklaudzētājs vēlas nodarboties ar aizsargātas šķirnes sēklu pavairošanu, ir laikus ar selekcionāra tiesību īpašnieku jānoslēdz licences līgums par šķirnes izmantošanu, šis līgums ir jāslēdz tikai par aizsargātas šķirnes izmantošanu, un pirms līguma noslēgšanas ieteicams pašiem pārbaudīt, vai šķirne vēl arvien tiek aizsargāta. **a**

## LIENA JAUNZEME,

Valsts augu aizsardzības dienesta Sēklu kontroles departamenta direktores vietniece

Lielāka kopējā sēklaudzēšanas platība nekā šovasar pēdējos desmit gados ir bijusi tikai 2004., 2005. un 2008. gadā, kad sēklu lauki aizņēma vairāk nekā 10 000 ha.

Kopējā labību sēklu lauku platība šogad pārsniedz 6500 ha, kas arī ir lielākā pēdējo piecu gadu laikā, no tiem 3600 ha ziemāju labības, bet 2900 ha – vasarāju labības.

## Vasarāju laukos tradicionāli dominē mieži

No vasarāju labībām tradicionāli lielākā platība ir vasaras miežiem – 1434 ha, kuriem plāno pavairot 21 šķirnes sēklas materiālu, 19 no pavairotajām šķirnēm ir pārbaudītas Latvijas agroklimatiskajos apstākļos un, atzīstot tās par atbilstošām, iekļautas Latvijas augu šķirņu katalogā, bet divas šķirnes tiek pavairotas bez papildu pārbaudes Latvijā, izmantojot Eiropas Savienības kopējā kata-